

Ningú no sap com es desmantellarà la nuclear

Vandellòs I, un mort sense fossa

Les localitats ubicades a l'entorn de les centrals nuclears estaven ja molt sensibilitzades pel perill que comporta tenir aquestes bombes atòmiques al costat de casa. Ara que Vandellòs I està tancada i cal desmantallar-la, ningú sap què fer amb aquest mort ni on tirar-ne less deixalles.

El passat 30 de maig l'Ametlla de Mar i els altres quatre pobles de l'àrea d'influència de la central nuclear Vandellòs I, eren un esclat de festa perquè el Ministeri d'Indústria i Energia anunciava el tancament definitiu d'aquest grup nuclear.

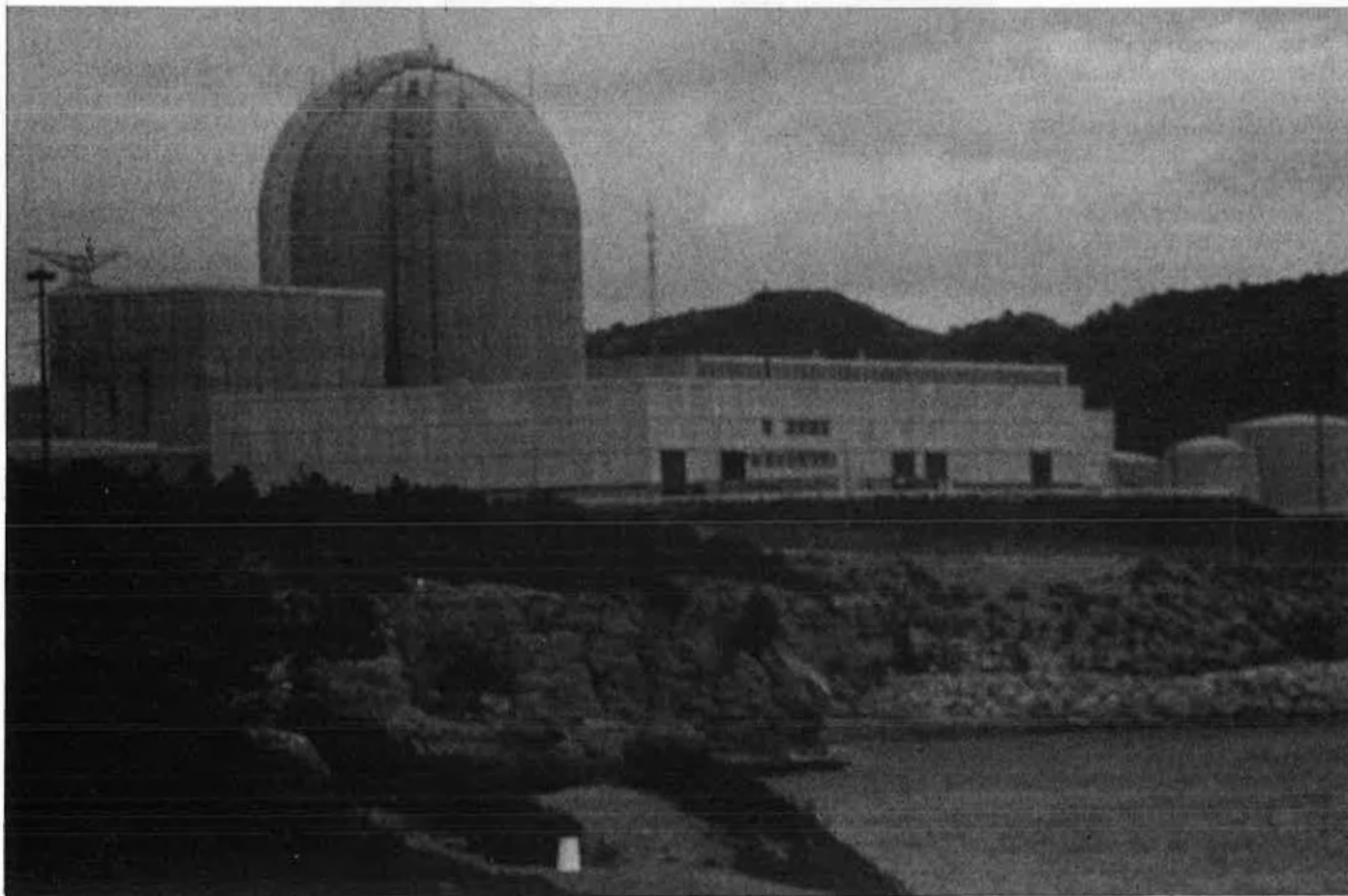
Milers de persones s'aplegaven al carrer per celebrar amb cava i música aquesta decisió ministerial. Ara, però, quan tot just fa un mes de la compareixença del ministre Claudio Aranzadi amb aquella bona nova, han començat a sorgir, a fer-se evidents, els problemes que aventuraven els ecologistes sobre el procés de desmantellament de Vandellòs I, i els residus radioactius. Fa pocs dies, per exem-

ple, el Comitè Antinuclear de l'Ametlla de Mar denunciava públicament la troballa de caixes amb material radioactiu procedent d'aquest grup nuclear al costat de l'autopista A-7, al terme municipal de l'Hospitalet de l'Infant.

Entre aquest material radioactiu descobert es troben filtres d'aire i altres dispositius que, segons el Comitè Antinuclear de l'Ametlla de Mar i el Servei Mundial d'Informació sobre l'Energia, poden representar un greu perill per a la població. Fonts ecologistes asseguren haver mesurat la radioactivitat dels objectes en qüestió i haver detectat un índex de radioactivitat superior als 5.000 mil.lirems, quan la xifra màxima acceptada legalment se

situa entre els 80 i els 120 mil.lirems.

El que més preocupa el Comitè Antinuclear de l'Ametlla de Mar és que l'empresa ENRESA, que s'ha de responsabilitzar del desmantellament de Vandellòs I, no tenia notícia de l'abandonament d'aquests materials radioactius. Aquest grup ecologista va informar que les dites troballes abandonades a l'Hospitalet de l'Infant haurien d'estar al cementiri nuclear d'El Cabril i si no hi són és "perquè podria tractar-se de proves amagades per part d'Hifrensa al Consell de Seguretat Nuclear després de l'incendi de Vandellòs I", va manifestar el portaveu del Comitè Antinuclear de l'Ametlla de Mar, Eloi Nolla. Per aquest motiu han demanat

a les autoritats judicials que iniciïn una investigació.

AL DIPÒSIT MUNICIPAL

Per la seva banda, el subdirector de la central nuclear Vandellòs I, Enric Pla, va assenyalar que "no és just parlar de material radioactiu perquè es tracta de detectors de protecció contra incendis que estan ionitzats, però que no representen cap risc per a la població".

Enric Pla va puntualitzar que "tècnics de Vandellòs I i l'inspector resident del Consell de Seguretat Nuclear han comprovat *in situ* la radioactivitat dels objectes trobats. Van mesurar els detectors un per un i la mitjana de l'índex de radioactivitat va resultar ser de 0,12 mil.lirems". Aquesta quantitat contrasta moltíssim amb la donada pels ecologistes, que com hem vist, se situa sobre els 5.000 mil.lirems.

El subdirector de la central esmentada va confirmar que "s'ha obert una investigació per esbrinar la procedència exacta d'aquests detectors, perquè aquests aparells sembla que es van descobrir a l'interior d'unes caixes propietat d'una empresa que fins el 1972 havia treballat per a Vandellòs I, però des d'aquesta data no s'hi ha tingut cap contacte més". Com

que els tècnics de Vandellòs I van considerar que els detectors no contenien radioactivitat, les caixes han estat traslladades al dipòsit municipal de l'ajuntament de Vandellòs. Govern Civil de Tarragona també durà a terme una investigació sobre el material radioactiu trobat a l'Hospitalet de l'Infant.

LA VESSANT MÉS IGNORADA

Mentrestant encara falta saber com s'efectuarà el desmantellament de Vandellòs I. La central no tornarà a funcionar mai més, però ningú té clar què es farà amb aquesta bomba atòmica ni amb els residus que aquest mateix procés de desmantellament generarà. S'acaba la vida d'un grup nuclear i no es disposa de cap pla per a garantir la seguretat d'aquesta central, del medi ambient més proper i de les persones que viuen al seu entorn. El perill continua.

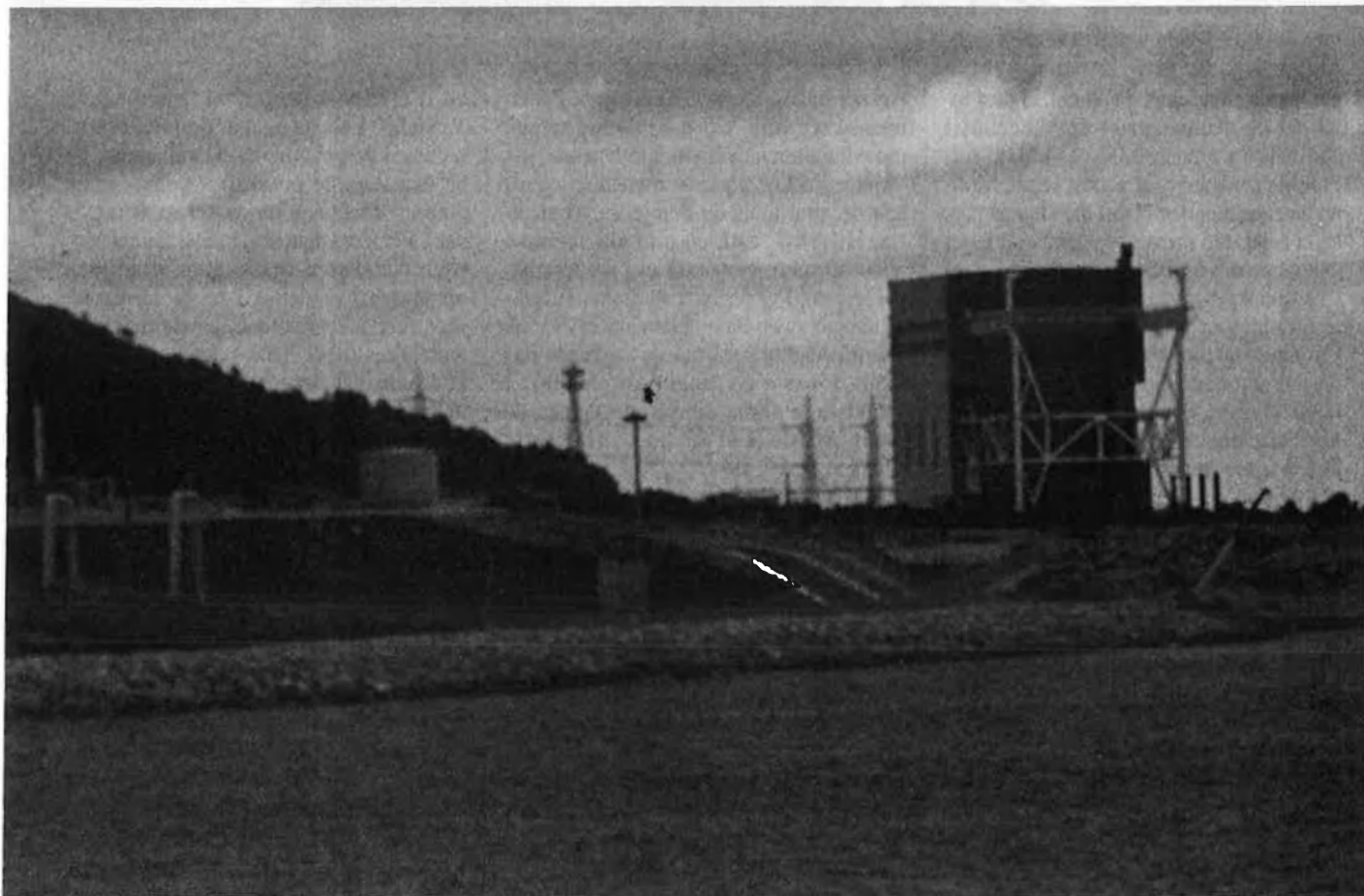
El desmantellament de qualsevol central nuclear és l'aspecte més ignorat de totes les facetes que constitueixen l'energia nuclear. Què fer amb una central nuclear després que deixa de funcionar és encara una incògnita.

Cal assenyalar que quan deixa de produir energia un reactor nuclear, continua

sent radioactiu durant molts anys, ja que moltes de les substàncies radioactives produïdes tenen períodes de desintegració molt llargs, de manera que l'estructura i els materials que componen el reactor es mantenen radioactius força temps.

De moment, els mètodes de desmantellament que els experts en energia nuclear han proposat són dos: o bé recobrir el reactor de formigó i sepultar-lo, o bé desmuntar-lo. En el primer cas, Mariano Molina, cap del departament de Comunicació d'ENRESA, ha afirmat a EL TEMPS que "podrien donar-se tres resolucions. La primera d'elles fóra establir una zona de seguretat, traure els residus i dur-los al cementiri d'El Cabril i deixar el reactor protegit on està. Una variant d'aquesta primera opció consistiria en el mateix que he dit, però recobrint el reactor i blindant-lo radiològicament. La tercera possibilitat és retirar-ho tot i deixar la zona lliure de qualsevol material radioactiu".

En l'actualitat ENRESA està a l'expectativa que el Ministeri d'Indústria i Energia i el Consell de Seguretat Nuclear es decideixin per un tipus o altre de desmantellament. Mariano Molina ha comentat que "de fet, escollir una opció o altra és només qüestió de diners. Si es decidissin

Les vores de l'autopista amagaven deixalles nuclears.

pel darrer punt que he apuntat, el cost total del desmantellament de Vandellòs I equivaldria a uns 30.000 o 40.000 milions de pessetes". En aquest sentit, Molina ha constatat que "com més temps passi, la central té menys radioactivitat i, per tant, el procés és més barat".

En qualsevol cas, el fet de desmuntar el reactor implica greus problemes i perills. Cal tenir en compte que les parets d'un reactor són tan radioactives que s'han de tallar submergides en aigua, per minvar les radiacions emeses. Una vegada tallades, han de ser manipulades per mitjà d'artefactes amb control remot.

Íntimament lligades a aquest risc estan les deixalles radioactives, con hem pogut veure al començament d'aquest escrit. Aquestes substàncies són el perillós final del cicle combustible de l'urani. Dites deixalles són tòxiques i, si s'alliberessin cap al medi ambient, contaminarien pràcticament per sempre la terra i l'aigua.

Els isòtops radioactius continguts en les deixalles tenen diferents períodes. Alguns decauen en poques hores, altres, com l'estronci-90, el cesi-137, els productes de desintegració de l'urani-235, tenen

uns períodes entre els 12 i 30 anys. Poden transcórrer vora 120 o 130 anys perquè esdevinguin relativament inofensius.

Vandellòs I en aquests moments, segons han declarat fonts de l'empresa propietària, Hifrensa, està en aturada segura i posteriorment es traurà el combustible del reactor. Per fer aquesta feina, Hifrensa té cinc anys. Paral·lelament, ENRESA haurà d'elaborar el pla de desmantellament. L'urani contingut a Vandellòs I s'envia a la planta de reprocessament de combustible que hi ha a Marcoule (França).

Donada la desconfiança popular existent pel que fa als responsables del desmantellament de Vandellòs I, el Comitè Antinuclear de l'Ametlla de Mar vol la constitució d'una comissió ciutadana integrada per membres dels ajuntaments de l'àrea d'influència d'aquesta central, grups ecologistes i entitats ciutadanes diverses, que faci un seguiment del procés de desmantellament i alhora anomeni un o dos tècnics nuclears independents que puguin fiscalitzar en tot moment el paper d'Hifrensa, ara, i ENRESA, després.

El WISE ha qualificat d'"inútils totals"

els d'ENRESA perquè "el tancament de Vandellòs I els ha agafat desprevinguts i no tenen cap pla de desmantellament. Hi ha una falta de previsió absoluta, quan amb els residus s'ha de ser molt previ-sor". Per totes aquestes raons, Jaume Mor-rón, portaveu d'aquest grup ecologista, opina que "Vandellòs I no es desmantellà fins que vegin què fan els francesos amb la central de Saint-Laurent II". L'alcalde de l'Ametlla de Mar, Pere Margalef, ha manifestat la desconfiança envers el Consell de Seguretat Nuclear, que és el que haurà que supervisar tot el procés de desmantellament, perquè "si el pare és músic, el fill és ballador", ha expressat.

L'alcalde de Montroig del Camp, Josep Maria Aragonès, una altra de les localitats de l'àrea d'influència de Vandellòs I, ha recalcat el fet que "l'administració hauria de transmetre seguretat en la manera en què s'anirà fent aquest procés. Em preocupa especialment que la descàrrega del reactor es faci amb seguretat sense emetre radioactivitat i després se sàpiga què fer amb les deixalles radioactives".

Cinta S. Bellmunt